

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)
 1/2 an 40 „ (30 lei)
 1/4 an 20 „ (15 lei)
 O lună 7 „ (5 lei)
 Un nr. 30 fil. (25 bani)

□ □

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
 odată 1 cor., a doua
 și a treia oară 80 fil.

Manuscrite sunt a se
 trimite la Redacția
 „UNIRII“ Blaj.

□ □

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

Lepturariul

Tău este acoperit de cenușa vremii, mărite dascăle Aron Pannul și toată silința Ta întru curățirea și înfrumșetarea „celui mai prețios și mai sfânt lezaur“ al limbii — a avut de rod, că ai țesut și tu la vâlul de mireasă latină a acestei limbi, dar sufletul tău de învățător al neamului din două provincii surgrumate, este invocat cu pietate de amândouă surorile fericite de Transilvania și Bucovina și vor fi nu numai la o sută de ani dela nașterea Ta ci totdeauna.

Aiei ai fost în anul prefacerilor eroice, în Blaj, la 48 și frate și tovarăș de luptă ai fost cu Bărnăuțiu și Cipariu și tu ai sămănat în sufletele tinerimii furtuna entuziasmului și prin graiul vostru au prins teologii și studenții să grăească așa cum grăesc Arhanghelii și Tu le-ai pus în mână iobagilor arma să lupte și să-l apere pe Iancu și pe Axente... Iar în Bucovina unde ți-ai rupt sufletul în atâtea bucăți câți ucenici ai avut, cine a nutrit sufletele în lupta cruntă cu toți hrăpăreții vecini și cine a fost neuitat în toate luptele purtate până în clipa plinirii vremurilor!

Tu ai fost! Așa sunt datori urmașii să mărturisească despre Tine, dacă vor să fie vrednici de viață!

Pronia a voit ca să te naști de nou în sufletul neamului, chiar în cea dintâi primăvară a Iavierii lui. — Ți-ai săvârșit munca, bucură-te de bucuria urmașilor tăi.

Tu vei trăi în sufletele lor și generații de generații vor retrăi viața Ta și vor răspândi în suava, în sufletul, în sentimentele lor frumoase și ideale — sufletul Tău, care bate în noi toți, totdeauna dar mai vărtos acum.

„Imbrăcate în doliu frumoasă Bucovina“ a zis marele poet Eminescu a cărui nume tu l-ai făcut așa de românesc — „luminează-te Bucovina și tresaltă Transilvania, căci voi l-ați nutrit și pe voi v'a invitat învățătorul“ — zicem noi.

Odăițele din seunda catacombă a liceului nostru n'au gravat pe dănsule chipul tău, ca pe al unui martir și erou, dar elevi și profesori s'adună cu capetele descoperite azi, ca să se îndemne și să se învioreze de icoana vizuală ce se ridică și rostește fiecăruia cuvintele Mântuitorului Hristos:

Sequere me!

Ovidiu Hulea.

Preoți

dela sate am văzut ieri, în număr mai mare, pe străzile Blajului. Ieșiau dela castelul mitropolitan și se îndreptau iar spre casă, să-și îndeplinească datoria de Apostoli ai neamului.

Incendiul groaznic al bolșevismului a izbucnit și în fosta țară ungurească, în capitala căreia se desfășoară scene, ce abia se pot imagina. Aceleaș scene se repetă în aproape toate orașele ungurești mai mari.

„Gripa roșie“ — cum a boțezat-o atât de spiritual un ziar francez — amenință să se încuibie și între noi.

Opintiri desperate se încearcă din partea Ungurilor, ca să ne tragă și pe noi în prăpastia, ce i-a înghițit. Ei nu mai au ce pierde — vorba lui Károlyi — deci vor să aibă măcar satisfacția de a târa și pe alții în vârtej.

Dar nu vor isbuti.

Bacilul maladiu nu poate distruge decât organismul pornit spre discompunere; State putrede, popoară înfrântă, ca Rușii și Ungurii se pot prea ușor distruge prin bacilul bolșevic.

Suntem în primejdie de a ne infecta și noi, căci boala încearcă a lua proporții epidemice.

Primejdia însă poate și trebuie evitată la timp.

Niciodată neamul nostru n'a fost într-o situație mai fericită, ca astăzi; idealul național ni-s'a isbândit în așa măsură, cum n'ar fi sperat nici vizionarii cei mai utopiști.

Pentru ce să ne asvârlim în vârtejul bolșevist? Pentru ce să

ne lăsăm răpiți de această molină, care nu se poate instăpâni decât asupra celor slabi și desnădăjduiți?

Vedem doar cum se conturează tot mai precis hotarele României-Mari; o țară bogată și fericită, peste care noi vom fi stăpâni.

Pe noi ne așteaptă viața și munca; rămână otrava bolșevistă pentru cei slabi și destinați peirii!

* *

Să plece deci la sate preoții noștri și să-și îndeplinească datoria de apostoli ai neamului.

Să plece și să vestească adevărul la toată făptura, apărându-și turma cuvântătoare, cu toată energia și zelul apostolic, ce azi li-se reclamă mai mult ca ori când.

Ei sunt păstorii cei buni, cari își pun sufletul pentru oile lor, în clipele grele de încercare când lupi haini încearcă să se asvârle, să sfășie și să risipească oile...

Al,

La noi, nu prinde bolșevismul.

Declarațiile dlui Mărzescu.

La clubul liberal s'a ținut ieri la ora 5 și jumătate d. a., obișnuita întrunire pentru expunerea situației, sub prezidența dlui Em. Culoșlu.

D. G. Mărzescu, ministru de interne spune, că în cursul ultimelor zile nu s'a produs nici un fapt nou în situația politică. Evenimentele din Ungaria învederează odată mai mult ce înseamnă șovinismul maghiar care, cu prețul revoluției, încearcă să țină oprimată o populație cu care n'are nimic comun.

Evenimentele dovedește rolul României în Orient în serviciul dreptului. Aliații, pătrunși de această menire a noastră, ne fac cinstea să ținem cordonul sanitar, care pe de o parte ne va apăra hotarele amenințate, pe de alta va feri occidentul de năvala curenților rele.

Accastă situație întărește la conferența păcii, drepturile României. Știrile sosite dela Paris și cele aduse de dl general Văitoianu sunt foarte îmbucurătoare.

Suntem siguri, că în cursul săptămânei viitoare — cu toată durerea pe care o simțim astăzi — românismul va avea la Paris un cald apărător, în persoana dlui Robert de Flers.

În cursul săptămânei trecute, s'a învederat în cercurile ungurești intenția de a servi acțiunea lor prin provocarea unei insurecții la noi. Documentul emanat dela societatea socialistilor din Budapesta, Kagan, revoluția încercată în Dobrogea; cei patru mecanici unguri prinși pe teritoriul nostru împărțind manifeste incendiare fabricate la Pesta, s'au isbit de patriotismul neclintit și de bunul simț al muncitorimii noastre.

„După cum în spiritul muncitorimii dela oraș nu vor prinde încercările ungurești, la sate, țărani — ferțiți de uneltirile străine — nu vor prinde instigările Ligii Poporului“ spune dl Mărzescu. („Dacia“.)

Precupeții.

Noi, ca popor oprimat am avut adeseori multe ocazii, ca să facem studiul de psihologie cu proprii noștri frați, cari să clasificau cam astfel: renegați, moderați și precupeți.

Toate tagmele aceste formate de altfel mare majoritate dintre intelectuali, căci poporul de rând n'a avut rutinul să-și îmbrace haina ori sumanul acestora, făceau pe criticii, frânării și precupeții în lupta noastră națională.

Despre aceștia avea poporul nostru un proverb: Doamne ferește-ne de pretini, că de de vrășmași ne vom apăra noi. Cu drept cuvânt în lupta noastră seculară aceștia ne-a făcut mai mult rău decât vrășmașul deschis, pe care l-am cunoscut; dar de aceștia nu ne-am putut scutura niciodată. După cum istoria luptei noastre ne servește cu multe exemple foarte

dureroase, noroc că exemplarele au fost puține. În anii din urmă începuse a se spori; dar har Domnului casa li-se pustiește și fug și să lapadă de dânsa, ca unele animale când să scufundă naia.

Noi, cari am dus greul zilei suportând toate greutatele morale și materiali, cari am luptat cu fruntea ridicată, cari am fost batjocoriți, criticați și timbrați de acestea tagme. Astăzi trebuie să observăm cu oarecare dispreț cum apar buhele nocturne și-și pretind locul la muncă cu îndrăsneală fără sfială și fără modestie sub cuvânt că sunt: Români. Aceste tagme contează, că celui îndrăsneț toate să pot; dar li s'ar șade să fie mai cumpătați, vorba din bătrâni: după luptă se ivesc mulți viteji!

Acestora li s'ar cuveni să li-se arete calea în taberele unde au servit, iar nu în frunte la plăcinte. Mulți se înșală greu, că n'ar fi cunoscuți și prin iscusință caută tot locurile de frunte, aceasta sub cuvânt, că și la vechiul stăpân a stat tot cam astfel.

Motivul, că avem trebuința în noul stat de brațe muncitoare, că suntem iertători încă nu însămnă, că suntem atât de mărginiți, ca să nu-i cunoaștem. Căci doară au trăit între noi și le cunoaștem faptele și tre-

cutul, pe noi ne-au criticat și stângenit în muncă.

Adecă vorba dreaptă nu li se cuvine să încerce a trece peste cadrele buneii cuviințe, ca peste noi să se ridice și afirme cu romanitatea lor, din care a făcut comerț de traiu și s'a vândut pentru interesele străine. Ori nu este așa dlor învățători de stat, cari ați părăsit neamul, biserica și poporul să vă faceți toporiște la securea vrășmașului? Ei și acum vă întoarceți încă cu fală, ca toți să fiți peste învățătorii blânzi, răbdurii ai confesiunilor? Mai mult voi vreți să fiți chiar și revizorii școlilor! Ce credeți, voi și cei de tagma voastră așa naivi am ajuns, ca fără voi nu vom avea cultură? Modestia este virtute frumoasă, dar trebuie înțeleasă! „Nu tot ce zice Doamne, Doamne va intra în împărăția cerului; dar cel ce face voia Tatălui“. De unde rezultă, ca numai cei ce au lucrat la înfăptuirea acestui stat au vrednicia a stă în frunte, iar celalalți la loc mai modest mai potrivit mai tăcuți mai blânduți. Aceasta pe cuvântul, că vărsați în talnă lacrimi după vechiul stăpân, ca toți renegații, moderații și precupeții. De data asta atât, să nu amintesc nimic.

I. Costin,
paroh.

Provincia bisericească gr.-cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș în Statul Român.

— Memoriu prezentat Conziliului Dirigent Român. —

(Sfârșit).

Mai mari au fost și vor fi, greutatea la salarizarea învățătorilor. Învățătorii confesionali, cu salare neîntregite dela stat, au fost expuși la multe neajunsuri, pe cari Biserica, pe lângă toată bunăvoința, din lipsa de mijloace, nu le-a putut remedia. Colegii lor cu subvenție de stat, aveau salariul mai mare și îl primeau regulat, apoi li-s'a dat ajutor de războiu, ajutor după copii, ajutor de îmbrăcăminte. Un mic tablou va lămurii lucrul și mai bine:

A) Învățător confesional la 15 ani de serviciu are salar 1800 cor.; B) Învățător cu subvenție dela stat are: salar 1800 cor. adaus 200 cor., ajutorul de războiu 1200 cor., ajutor de vestminte 1000 cor. pentru sine, iar pentru familie 2400 cor., în total 8600 cor., — de vremece A) și dacă a avut 5 copii a rămas tot numai cu dotațiunea de 1800 cor., repartizată pe popor și câte odată și aceea nesigură. O diferență așa de mare la una și aceeași muncă și numai ea singură explică pe deplin dorința lătită

printre învățătorii pentru statificare. Respectăm interesele personale, dar ele pot fi remediate și rămânând școala și învățătorul sub conducerea bisericii. Și anume, statul român va da în măsură cât mai largă întregirile de lipsă la salar deoamdată pe baza înscrierilor din trecut ale venitelor locale, dar fără de a legă asemnarea lor la interminabilele proceduri, prescrise mai ales în legile școlare din 1907 și 1912 și cari purtau cu sine un ascuțit de sabie asupra învățătorilor și susținătorilor de școli. Controla din partea statului român va proceda mână în mână cu a bisericii și nu va fi mai mult aceea chinuire decât adevărată controlă, ci întreaga procedură va fi o reciprocă ajutorare spre ajungerea și aci a scopului identic de luminare a poporului. Da, reciprocă, pentru că chiar și din punct de vedere material Biserica cu edificile sale școlare, cu averile și fundațiunile sale de fapt ușurează tare sarcina statului față de învățământul poporal. Una însă am accentuat dela început, și

locul este aci să o repetăm. — Anume, sistemul tradițional de încasare a repartiției populare va fi acuma dela început de a se face prin organele de stat ori comunale deodată cu încasarea contribuțiilor publice. Ba încă pe cât ar fi posibil chiar și sistemul de repartiție ar trebui schimbat, cam în sensul de ajutor dela comună pentru școală, după cum în parte se și practică ici-colo în recut.

La facerea repartiției sau aruncului pentru salariul învățătoresc confesional noi aveam până acuma puternic sprijin în faptul, că noi susțineam școala românească. Motivul acesta însă în statul român din fericire încetează, și așa trebuie căutată o altă modalitate ducătoare la scop, cum ar fi cea indigitată.

Imprejurarea, că sunt și comune de acelea unde pentru puținătatea locuitorilor nu s'ar putea susține bunăoară două școli confesionale, una greco-catolică și alta greco-orientală fără de o prea mare jertfă din partea statului, — nu va forma dificultate contra școlii bisericesti, pentru că se va face, ca și în trecut, susținându-se numai una cu caracterul majorității pentru ambele comunități bisericesti, dar cu catechizare proprie.

c) În chestia cantoratului, noi suntem pe lângă menținerea uzului tradițional, ca să rămână împreunate și pe viitor posturile de cantor și de docente și aceasta pentru ca pe deoparte să fie cât mai învederat caracterul școlii puse sub aripile ocrotitoare ale Bisericii, iar pe de altă parte, căci este chiar și în avantajul docentului, ca el și nu altul să folosească pământul și venitele cantorale. În cazuri speciale însă noi și până acuma, la propunerea comunităților bisericesti, le-am despărțit acolo, unde împrejurările de un fel sau altul așa au pretins: vom proceda tot așa și în viitor.

Prin revizuirea regulamentelor noastre școlare în sensul, ca să fie pe cât numai se poate identice cu ale statului român, Biserica își va da toată silința, ca să precizeze și să facă cât se poate mai armonice raportul între preot ca director al școlii parohiale și între învățător.

Conspectele ținătoare de școli, laolaltă cu cele privitoare la salarizarea și ajutorarea învățătorilor, le vom prezenta separat după puțința ce ni-o va întinde îngreunata comunicație postală de pe aceste vremuri.

Dat în Blaj din conferința episcopească a Provinciei bisericesti de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută la 4 Februarie 1919 st. n.

Demetriu Radu,

Episcop gr.-cat. de Oradea Mare, prezid. conferinței episcopesti.

Expulzarea Ungurilor din Elveția.

Berna, 1 Aprilie.

Conziliul federal a hotărât ultimul său conziliu să întreprindă de azi înainte supunerea ungarilor calcarea teritorului Elveției. În urma rugămintei depuse de șeful statului maghiar de colonelul Emery, e mai puțin decât probabil ca conziliul federal va decide expulzarea tuturor ungarilor cu domiciliul actualmente în Svițera, iar special se va executa în primul rând expulzarea aristocrației. În privința aceasta continuă discuțiile. S'a dovedit însă că se pot depune documente la dispoziție din care reiesă în mod indiscutabil, că însuși oamenii ca contele Andrassy, contele Hoyos și baronul Bánffy nu sunt veniți în Elveția pentru altceva decât numai pentru a răspândi minciuni și pentru a seduce congresul de pace despre adevărata situație anarhică a bandiților din Budapesta. Elveția este un stat neutru nu mai poate suferi pe teritorul său astfel de oameni, cari nu au nimic sfârșit pe lume. (Ag. Dacia).

Opinia mirenilor despre Congresul preoților.

Cu mare interes și încordare atențiune am urmărit dela început pasul făcut din partea preoților uniți pentru convocarea marea unui congres preoțesc spre a se organiza și consulta asupra stării lor materiale, și mai suportabilă în urma scurteței petei enorme născută pe urma războiului mondial.

În legătură cu scopul acestui Congres s'a vorbit și despre soarta bisericii spunându-se că prin îmbunătățirea stării materiale a preoților s'ar îmbunătăți (și soarta) bisericii.

Ca simplu credincios, mi-a bătut mult capul, cum trebuie înțeleasă espresia „îmbunătățirea bisericii“.

Ce se înțelege prin noțiunea bisericii?

Biserica, o constituie credincioșii, adecă, mireni, iar preoții sunt numai conducătorii bisericii.

Despre mireni nu s'a pomenit nimic, — afară de „Cultura Creștină“, — până în Nrul 1 din „Unirea“, unde On. Părintele O. P. își exprimă astfel dorința.

Un lucru aș dori să conștientizeze Congresul cu unanimitate: că marea elementului mirean este conducerea afacerilor bisericesti. — Noi — preoții — până acum am conlucrat la mirenii și bine a fost așa.

De aici încolo să îi așezăm și pe ei la locul, ce li-se cuvine în biserică.

Noi — preoții — vom avea cuvântul hotărâtor, când va fi vorba să alegem delegați mireni la Sinoade și Congrese și vom trimite acolo bărbați, cu cari vom fi mândri să fim reprezentați.

Această sinceră declarație dovedește două adevăruri până acum neobservate din partea conducătorilor bisericești.

Întâiu, „desconsiderarea“ mirenilor în afacerile bisericești și a doua prin conlucrarea cu mireni, aducându-se bisericii bune rezultate, să confirmă clar, lipsa mirenilor în afacerile bisericești.

Mai departe se zice, că, pe lângă toată participarea mirenilor la sinoade și congrese, tot vocea preoților va fi hotărâtoare, căci, numai acei mireni vor fi aleși, cari sunt de părerea Clerului, cu alte cuvinte, va să zică: delegații mirenilor vor fi aleși tot din partea Clerului.

Tot cam astfel, să aleg azi, membrii curatoratului, în cele mai multe parohii.

Bieți mireni! Vouă vi-acoardă locurile convenite în afacerile bisericești, dar numai acelor, cari, sunt de părerea conducătorilor, fie aceea părerea încâtva, chiar și contrară a credincioșilor.

Ca mirean, sunt mulțămitor tuturor acelor Domni, cari, a contribuit și a arătat poziția cea adevărată, ce există între credincioși și Conducătorul sufletească în cele mai multe parohii.

Timp de 30 ani, am avut contact cu conducătorii bisericești, deși numai în cele moral-religioase, dar m'am convins și rog, ca, un lucru să nu se uite și anume: în timpul prefacerilor democratice de azi, eschiderea mirenilor (parohienilor) dela afacerile bisericești, fără de a conturba liniștea sufletească a poporului, nu se mai poate.

Vasilie Popa
tunarul din Dumbrău.

Dr. Vaida-Voevod

consultat în chestia Ungariei. Conform dorinței secretarului de stat american Lansing au fost reluate la ministerul de externe francez în prezența secretarului de stat englez Balfour, a delegatului italian Salandra a delegatului sârb și în fața ministrului cehoslovac Dr. Kramarz și a delegatului român Dr. Vaida discuțiile asupra Ungariei. Discuțiile au fost reluate în urma dorinței comitetului de 4. La sfârșit a fost redactat un pro-

tocol ce va fi prezentat comitetului de 4 și în care sunt minuțios expuse măsurile dracnice ce sunt de a se lua față de bandiții bolșevici din Budapesta și Ungaria. (Ag. Daoia.)

A doua zi președintele Wilson a discutat în prezența primului ministru francez Clemenceau, a delegatului englez Lord Millner și ministrul de război cehoslovac generalul Stefani, foarte mult timp cu delegatul român Dr. Vaida Alexandru asupra chestiunii Ungariei. Din pledoaria Drului Vaida reiese în mod absolut indiscutabil, că nu numai Wilson ci și ceilalți delegați ai marilor Puteri și-au câștigat cu totul altă icoană despre adevărata situație a Ungariei față de cea ce au avut-o. Ministrul Dr. Vaida a dovedit cu documente la mână, că Ungurii domiciliați în Svițera au cheltuit foarte multe milioane pentru a seduce complectamente Congresul de Pace cu privire la adevărata situație a Ungariei.

„Patria“

Sinodul de primăvară al tractului Roșiei-de-munte.

S'a ținut în Câmpeni la 20/3, fiind de față aproape toți preoții și învățătorii tractului.

După celebrarea serviciului divin, toți cei prezenți s'au mărturisit; după aceasta s'a deschis sinodul prin o vorbire acomodată a șefului tractului, la care răspunde notarul sinodului.

Atât desbaterile, cât și întreg decursul sinodului, au fost demne de însemnătatea obiectelor dela ordinea zilei.

Dintre hotărârile mai însemnate, țin să amintesc următoarele, cari vor ajunge și înaintea sinodului arhidiecezan.

1. Regularea dreptului de candidare la scaunul mitropolitan, să se întâmple prin alegere, așa că la aceasta să iec parte toate diecezele, dar voturile arhidiecezei să formeze jumătate din totalitatea voturilor electorale. Episcopii încă să fie aleși de către diecezele respective.

2. Parohiile să se completeze prin acordarea dreptului de prezentare a persoanei, pe care o dorește, comunității bisericești. Ordinariatul arhiepiscopesc însă să țină seamă de suferințele locale și familiare ale concurenților, precum și de dorințele poporului credincios.

3. Să se facă seminar centual, cu dreptul de-a acordă titula de doctor în teologie. Instrucția din seminar să țină seamă de necesitățile și pretensiunile timpului de azi, dându-se atențiune deosebită pentru pregătirea vieții

practice, a preoților viitori. — Cu deosebire contabilitatea, administrația bisericească, oratoria și medicina, să se propună mai intensiv.

4. Clerul să capete porțiune canonică acolo unde se poate și unde aceasta nu atinge interesele poporului. Special preoțimea din acest tract cere oel mult 10 jughere loc; iar restul să i-se rebonifice în bani, socotind după 1 jughâr de loc 150 cor. arândă. Peste tot cerem ca clerul să fie considerat ca funcționarii de stat din cl. VIII. și cl. VII. amăsurat calificației teologice, care o are fiecare preot.

5. Relativ la buna administrare bisericească, s'a hotărât ca teologii absoluți să facă praxă obligatoare în cancelariile protopopești; să se introducă telefon în cancelariile protopopești, ca un lucru modern și necesar. — Să se facă vizitații canonice, din partea mai marilor bisericii mai des. Legătura între centru și cei de afară să fie mai strânsă.

6. Școlile confesionale să se susțină cu orice jertfe; iar acolo unde e prea greu pentru confesiune să se deie ajutor dela stat. Catehesa în toate școlile să o facă preotul.

7. Fondul preoților deficienți și viduo-orfanal să fie suportat prin ridicarea la dublu, ori și mai mult a percentelor, cari se plătesc azi de către cei interesați. Percentele să se socotească după toate adausele, cari le căpătăm. Apoi, după analogie, statul încă să plătească 8% ori 10% la fondul deficienților, după sumele, eu cari contribuie la salarizarea clerului. — Anii de serviciu ai preoților să se reducă la 35 ori cel mult 40. Fondul de pensii preoțesc să fie provincial, ori dacă se poate regnicolar.

8. Toate averile bisericești să se susțină și esactoratul arhidiecezan să fie îndatorat cu controlă mai strictă asupra administrării acelor.

9. Să se ridice un orfelinat pe seama orfanilor de preoți, având statul a-se îngriji de orfanii de războiu.

Ridicarea unui sanator, ori mai multe, la locuri climatice pe seama preoților fungenți; — iar pentru cei neputincioși o casă de îngrijire.

10. Autonomia bisericii noastre să se înfăptuiască, amăsurat spiritului și puterii de viață, care transpiră din s. biserică și din instituțiile și legile ei.

Pe lângă acestea s'au mai luat și alte concluse de interes particular. Delegat la sinodul arhidiecezan a fost ales notarul sinodului I. Arieșanu. Deie bunul Dumnezeu să vedem înfăptuite aceste hotărâri, menite spre binele bisericii, întărirea clerului, și folosul neamului!

Igiena copiilor.

— Indrumări pentru mame cum să-și îngrijească copiii noi născuți —
de

Dr. V. Hâncu

medic arhidiecezan, profesor de igienă.
(Continuare).

Compoziția laptelui și alăptarea cu lapte de vacă.

Laptele de vacă se compune din aceleași elemente ca și laptele de femee adecă din albumină caseină (cașul) din unt, zahăr sau lactoza și săruri. Numai cât aceste substanțe sunt în proporții deosebite la diferite specii. Iată un tablou comparativ de diferite specii de lapte considerat la 100 de grame.

Femeie 1'5—3 Albumină și coseină, 1—6 unt, 2'5—7 zahăr, 1'5—2 săruri.

Vacă 2'5—5'5 Albumină și coseină, 3—8 unt, 3'5—5 zahăr, 4—6 săruri.

Bivolă 4—6 Albumină și coseină, 8—6 unt, 4—6 zahăr, 5—7 săruri.

Capră 3—5, Albumină și coseină, 4—5 unt, 3—4 zahăr, 6—7 săruri.

Din acest tablou se poate vedea, că substanțele componente ale laptelui variază nu numai dela specie la specie, dar chiar la același individ poate varia după hrană, după perioadă de lactitate și vârsta copilului. Așa d. ex. unele raze de vaci au până la 80% unt, altele numai 2'50—30% în termin mijlociu. Dar chiar la aceeași vacă laptele poate varia, după hrană, după vârsta vițelului: câte odată numai 2—30% unt, altă dată 5—60%. Cel mai gros lapte e însă cel de bivolă. Laptele de capră nu se deosebește mult de cel de vacă, se presupune însă a fi mai bun pentru nutrirea copiilor mici prin faptul, că nu conține microbi de-ai tuberculozei, ca mamele sau ca unele vaci, dela cari fiind tuberculoasă prin lapte adese se transmite tuberculoză atât la copii, cât și chiar la oameni mari, mai ales dacă laptele nu e fiert, iar vaca s'a constatat că e tuberculoasă.

1. De aceea să recomandă ca mamele care sunt tuberculoase să nu alăpteze iele copii — ci sau să-i dea la doică sau mai bine să-i hrănească cu lapte de vacă sănătoasă.

2. Laptele de vacă în totdeauna să recomandă să fie fiert mai întâi și apoi lăsat 2—3 ore să stea — să dă smântâna la o parte și ușor încălzit să amestecă în luna 1 la o lingură de lapte una de apă puțin sacharată și în asemenea condițiuni i-se dă din 2 în 2 ore câte o doză.

În săptămâna a 2 și a 3 i-se poate da 2 linguri de lapte de vacă și două de apă tot la 2

oare. In săptămâna a 4-a și-a 5-a câte 3 linguri de lapte și 3 de apă, iar de aci în sus lapte de vacă tot ca în luna întâiu însă cu mai puțină apă și în cantitate de 100—150 gr. odată tot la 3 oare. Din luna a 8-a și-a 9-a în sus i-se poate da și câte ceva de mâncare.

Iată și un tablou de cantitatea de lapte ce trebuie dată copilului în timp de 24 ore.

În săptămâna prima și a doua 300 lapte, 300 apă; în săptămâna a treia și a patra 350 lapte, 300 apă și câte puțin zahăr. În luna I. și a II. 400 lapte, 300 apă și câte puțin zahăr; în luna III. și IV. 550 lapte, 250 apă și câte puțin zahăr; în luna V. și VI. 650 lapte, 200 apă și câte puțin zahăr; în luna VII. și VIII. 750—800 lapte, 100 apă și câte puțin zahăr. În lunile următoare ne putem ridica până la 900 și chiar 1000 gr. lapte curat. Iar dela aceasta dată îi vom putea da copilului pe lângă lapte și câte puțin lapte fiert cu orez, cu tapioca, fiertură de pâine, fiertură de făină lactată, puțină supă etc. În primele săptămâni copilul iasă de 3—4 ori pe zi cu foalele mai târziu de 2—3 ori și chiar numai odată și mai târziu. Când sunt scaunele verzi (ieșirea afară) cu miros urât prea subțiri și cu bucăți brânzoase, atunci mistuirea nu se face bine și trebuie chemat medicul.

Unele mame în luna a 11-a își înțarcă copilul deodrept și dintr'odată, fără de a-i mai da să sugă. Altele zi cu zi îi dă să sugă tot mai puțin, obișnuindu-l mai mult cu lapte de vacă și cu mâncări ușoare. Iar alte femei le dau copiilor să sugă câte un an și jumătate și doi chiar, ceea ce e cât se poate de nesănătos, mai ales că după un an chiar și laptele mamei pierde din puterea lui nutritivă. De observat e însă că nu trebuie înțarcat niciodată un copil, cărui nu i-a ieșit nici un dinte, și nu trebuie înțarcat un copil, când îi ies dinții, nici când e bolnav, sau are diaree și mai ales în timpul căldurilor mari de vară. (va urma).

Oficiale.

Concurs.

În 10 Maiu st. n. se va deschide câte un curs de 5 luni pentru surori de ocrotire în Sibiu, Târgul-Murâșului și Cluj. Scopul acestor cursuri este a crește surori cu menirea de a se îngriji de gravide, leasă, copii nou născuți, de orfani părăsiți, de tineret în privința social-igienă, de morboși în lipsa ori întru ajutor medicului, de a crește poporul prin sfat și fapt

la un traiu trupesc și sufietesc sănătos.

Elevele vor fi întreținute pe spesele statului și vor fi după absolvarea cu succes a cursului, funcționare de stat, cu toate favorurile și datorințele corespunzătoare.

Condițiile pentru primire sunt:

1. Absolvarea alor 4 clase civile (în cazuri excepționale 2 clase civile).
2. Etate între 20 și 40 ani.
3. Starea civilă, numărul și etatea copiilor.
4. Deobligamentul de a se devota în mod serios și exclusiv menirii surorilor de ocrotire.
5. Antecedenta morală nepătată.
6. Atestat medical.

Rugărilor, ajustate cu documentele necesare sunt a se înainta Consiliului Dirigent, Resortul Ocrotirilor Sociale până în 15 Aprilie st. n.

Dr. Moldovan,
secretar general.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pe-a noastre căi...

*Pe-a noastre căi e astăzi horă,
Și atât de multă veselie,
Și cântece de biruință,
Și ne-am uitat de suferință,
Și de-a străinului urgie!*

*Și chiote de desrobire,
Străbat în lung și lat livada,
Ne-aprindem de a lor jărătic,
Și'n auzul primăvăratie,
Își cern din greu pomii săpada!*

*De-alungul coastelor de dealuri,
S'alintă floare lângă floare,
Din aur și argint topite,
Și'n pepturile oțelite
E liniște de sărbătoare...!*

*Celor scripași odinioară,
Și duși în lanțuri la 'nchisoare,
Sorbindu-și până'n fund amarul,
Li-s'a trimis din ceriuri darul,
Și'n suflete atâta soare...!*

*Pe unde am gemut odată,
O lume nouă s'nfiripă,
Cu binecuvântată mană,
De-asupra acuilă română,
Intinde mândra ei aripă...!
Elena din Ardeal.*

Informațiuni.

* **Cursul pregătitor pentru elevii militari din clasa III. și IV. a școlii normale din Blaj,** se va începe la 28 April st. n. a. c.

Diracțiunea.

* **Regina României,** invitată de sindicatul presei parisienne, la un matineu ce are loc astăzi la operă, în beneficiul copiilor din regiunile liberate, a acceptat această invitație și a

adresat președintelui sindicatului următoarea scrisoare: »Fiind martoră a suferințelor și mizeriilor, cu ocazia recente mele vizite și oferindu-mi-se posibilitatea, prin frumoasa dv. inițiativă, de a aduce partea mea de contribuție la mângăierea atâtor dureri, vă rog să primiți, pentru opera dv., de ajutorare a copiilor din regiunile liberate, suma de 10.000 franci. Răsboiul, care a făcut din Franța obiectul admirațiunii universale, impune datoriile sfinte ale reparației.«

MARIA.

* **Resortul finanțelor din Ardeal** a interzis importul bancnotelor și al bonurilor de tezaur austro-ungare în teritoriul unit cu Regatul României. Aceiaș măsură a fost luată și față de coroane. S'a permis totuși călătorilor, la punctele de frontieră, importul a cel mult 500 cor.

* **Sosirea lui Edward Medge la Sibiu.** Dl Edward Medge, distinsul membru al comisiunii engleze dela conferința păcii a sosit la Sibiu, pentru a se informa asupra situației din Transilvania. Escelentul oaspe este un prieten convins al cauzei noastre. Misiunea d-sale este viu comentată în cercurile politice din Sibiu. »Patria«.

* **11.000** dintre Românii transilvăneni — pribegiți în țara dolarilor, pentru a câștiga pâne pentru familiile lor, au murit moarte de eroi pe câmpiile glorioasei Franțe, luptând sub flămură americană, pentru eliberarea moșiei fraților, cari au rămas sub stăpânire ungurească! Iată de unde, ne poate cunoaște Wilson și pentruce ne poate și iubi.

* **Tărani** din România veche și-au primit deja partea din pământul expropriat. Rămâne să se mai fixeze prețurile! Așa răsplătește Patria-Mamă iubitoare eroismul fiilor săi.

* **Asociația generală a profesorilor secundari** și-a început munca pentru reforma învățământului. La chestiunea »Care este scopul învățământului secundar« raportorul H. Trollo zice »educația să fie creștină și foarte puternică, căci o democrație care nu pornește dela principii creștine, degenerază fatal în anarhie, iar naționalismul în șovinism barbar!«

* **Generalissim** al tuturor trupelor Aliaților, cari luptă împotriva bolșevicizmului a fost numit renumitul general francez Mangin.

* **Principesa Ileana** — după cum se anunță din Londra — s'a bolnăvit de influență.

* **Chinezii** expulzează pe Germani din patria lor. Frumoasă reintoarcere din Orient!

* **Evaluând** și pierderile de oameni — pe lângă cheltuelile materiale — specele războiului mondial se ridică la o mie de miliarde.

* **Statul Țării** din Chișinău scrie: Călători veniți de peste Nistru spun de o înfrângere completă a bolșevicilor și vorbesc extaziați de eroismul fără păreche al soldatului Român. — La Odessa trupele române înaintează asemenea biruitoare.

* **Vasele** de războiu românești și-au început circulația pe Nistru.

* **In vederea** sf. Sărbători a Invierii — direcțiunea gimnaziului nostru a ordonat ținerea exercițiilor spirituale obicinuite. Exercițiile s'au început ieri. Vorbește cl. dr. Sâmpăleanu cu cunoscuta dsale mare putere oratorică.

* **In loc de cunună** pe mormântul neuitatului nostru prieten *Ioachim Totoianu*, au contribuit în favorul fondului Orfelinatului din Blaj următorii: Familia Totoian 150 cor. Lucreția Boeriu n. Totoian 150 cor. Dr. Ioan Totoian 150 cor. Ioan Rusu 100 cor. Dr. Ilie Dăianu 50 cor. Dr. Augustin Dumitrean 200 cor. Dr. Felix Dumitrean 100 cor. Dr. Zeno Dumitrean 100 cor. Total 1000— cor., care sumă s'a transpus Administrațiunei capitale din Blaj.

Doarmă în pace!

Necrolog.

† **Teodor M. Pop**, paroh gr.-cat. în Sânmihaiu în urma unor suferințe grele după repetite operații a încetat din viață, provăzut cu sf. taine, în etate de 63 ani, în anul 42 al proecției și căsătoriei sale fericite.

Odihnească în pace!

Societatea de editură „Unirea“

anunță prelungirea termenului de subscriere de acții până în

15 Aprilie 1919

1 acție cor. 100, plus 5 cor. taxă de fundare.

Ceice au primit liste de subscriere să binevoiască a ni-le retrimite până în 25 Aprilie a. c. pe adresa: (45) s—30.

Societatea de editură „Unirea“ Blaj.

Numărul cenzurat de: OVIDIU HULEA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.